

Position Paper

T.b.v. gesprek experiment gesloten coffeeshopketen

d.d.18 april 2019

Inleiding

Nu de AMvB 'experiment gesloten coffeeshopketen' in voorhangprocedure is gebracht, wil ik u informeren over de visie van de VNG.

Allereerst zijn wij verheugd dat er een voorstel ligt om te komen tot een experiment voor een gesloten coffeeshopketen. Het is een onderwerp waar gemeenten lang voor gepleit hebben en er is ruimte geweest om onze inbreng onder de aandacht te brengen.

Samenvatting belangrijkste punten

Wij zijn positief over:

- De aandacht voor preventie in het kader van volksgezondheid (art. 6);
- De vrijheid voor het lokaal bestuur te bepalen wat de maximale handelsvoorraad kan zijn (art. 5);
- De diversiteit in het aanbod, waarbij wij wijzen op de grote uitdaging om voldoende hasj van voldoende kwaliteit te kweken (artikel 16);
- De cruciale adviesrol van de burgemeester over de teeltlocaties in zijn gemeenten (art. 17);
- Het gedegen proces voor de aanvraag van een teeltvergunning (art. 12 tot en met 20); dat is van belang om te voorkomen dat de georganiseerde criminaliteit hier vat op krijgt;
- Wijziging in de consultatie-fase van de AMvB om een periode van 6 weken te introduceren als overgangsfase van de oude naar de nieuwe situatie van verkoop van producten in de coffeeshop.

Er is ook nog steeds een aantal onderwerpen waar wij niet tevreden mee zijn. Naast vragen over de uitvoeringskosten en wat exact een verkooppunt is, zijn de volgende twee het belangrijkste:

- Het ingezetenen criterium: wij zijn er voorstander van dat de lokale overheid kan bepalen of het dit criterium gebruikt of niet. Het is onwenselijk dat het ingezetenen criterium in de AMvB via de aanwijzing als grensgemeente dwingend kan worden opgelegd.
- Wij betreuren het dat in de AMvB wordt vastgehouden aan het principe dat alle coffeeshops in een gemeente mee moeten doen aan het experiment.
  - Als er coffeeshops gesloten moeten worden in een gemeente dan leidt dit tot verstoringen van "de markt";
  - Deze verplichting maakt het in de uitvoering problematisch voor gemeenten mee te doen als ze met een aantal onwillige coffeeshops te maken hebben. Wij vrezen ook juridische procedures door met sluiting bedreigde coffeeshopeigenaren.

De VNG pleit voor aanpassing van deze twee onderwerpen. Met aandacht voor de ons voorgestelde noodzakelijke aanpassingen hebben we meer vertrouwen in een uitvoerbaar experiment met voldoende deelnemende gemeenten. In de bijlage gaan we meer in detail in op de gehele AMvB.

Bijlage: Visie VNG op AMvB experiment gesloten coffeeshopketen

Vooraf

U heeft eerder ingestemd met het voorstel voor de wet gesloten coffeeshopketen. Gelet op de doelstellingen bij het experiment hadden we gehoopt dat niet vooraf het aantal gemeenten al vast zou worden gelegd. Ook de adviescommissie Knottnerus en het advies van Raad van State deelden deze visie. Gezien het belang van het experiment hebben we nadrukkelijk gekozen voor een route om het kabinet te blijven ondersteunen in het verdere proces van de voorbereiding op het experiment gesloten coffeeshopketen.

Wij pleiten voor transparantie over de ambitie van het experiment. Gezien de beperkte omvang van het experiment zal het wel mogelijk zijn gefundeerde uitspraken te doen over de haalbaarheid van het opzetten van een gesloten coffeeshopketen. De verwachtingen om ook gefundeerde uitspraken te kunnen doen over de impact op georganiseerde criminaliteit kunnen evenwel niet te groot zijn.

Aandacht voor preventie, teeltvergunningen en locaties

Wij lezen in de AMvB een aantal punten terug waar wij eerder voor gepleit hebben en die wij onderschrijven. Zo is er een apart artikel 6 in de AMvB over preventie opgenomen zodat het de aandacht krijgt die het verdient.

Ook zien we in artikel 5 van de AMvB veel ruimte voor het lokaal bestuur (en de coffeeshophouder) als het gaat om (bepalen van het criterium voor) het aanhouden van een maximale handelsvoorraad wiet. Zo wordt het aantal keren van noodzakelijke bevoorrading naar de coffeeshop beperkt. Ook zijn we blij mee met de wijze waarop de ministers hebben toegezegd ook consumenten te zullen betrekken in de begeleidingscommissie bij het experiment.

De burgemeester krijgt een cruciale rol als het gaat om advies geven over de teeltlocatie in zijn gemeente (artikel 17). Het gewicht van het advies van de burgemeester zal zwaar moeten wegen in het besluit voor de afgifte van teeltvergunningen. Wij zijn blij dat de

ministers deze inbreng van ons hebben meegenomen. Een redelijke termijn is gegeven voor het geven van het advies.

Tenslotte zien we in diverse artikelen een gedegen en transparant proces als het gaat om de aanvraagprocedure voor de teeltvergunning (artikel 12 tot en met 20). De eisen aan telers zijn voor ons erg van belang om te voorkomen dat (georganiseerde) criminaliteit vat krijgt op deze bedrijven. De lotingsprocedure in de AMvB heeft niet onze voorkeur. Wij begrijpen hem vanuit juridisch oogpunt, maar vragen u expliciet aandacht voor een gedegen toetsing van de plannen van de aanvragers voor teeltvergunningen als het gaat om betrouwbaarheid, professionaliteit en beveiliging van het productieproces en transport.

Gezondheidsbeleid en de gesloten keten

De concept AMvB bevatte in onze ogen paradoxale bepalingen als het gaat om gezondheidsbeleid en het omgaan met gebruikers. Er is in de AMvB veel aandacht voor preventie/voorlichting en persoonlijke contact met gebruikers in de coffeeshop (artikel 6). In feite wordt een nieuw P-criterium ingevoerd. Dat ondersteunen wij.

In de AMvB staat dat het product van de teler tot en met de verkoop in de coffeeshop geseald wordt geleverd. Dat maakt contact met de klant minder noodzakelijk en het verkleint daarmee de mogelijkheden voor preventie en voorlichting. Ook sluit het niet aan bij de werkwijze van veel van de huidige coffeeshops die bewust niet willen werken via een 'kiosk- of afhaalmodel'.

In het overleg met de bewindspersonen van 7 maart 2019 zijn we hier grotendeels in gerustgesteld. Er bestaat nog steeds de mogelijkheid om een kleine hoeveelheid wiet of hasj onverpakt aanwezig te hebben in de winkel om te ruiken en te proeven.

We zien in de AMvB zeker de aandacht voor diversiteit in het aanbod waar wij om hebben gevraagd. Voldoende variatie is een belangrijke randvoorwaarde voor het (maatschappelijk) succes van het experiment. Regels in de AMvB dienen dit te bevorderen. Het is

sterk de vraag of variatie in soorten cannabis afdoende is, omdat ook moet worden voorzien in het aanbod van hasj.

Zie de link: <https://www.trimbos.nl/docs/b85447e2-ebeb-41e7-9a25-9be0fcc194fe.pdf>

Het huidige aanbod van wiet en hasj in coffeeshops is ook onderzocht in opdracht van de commissie Knottnerus. Zie de link: <https://www.trimbos.nl/docs/6c8e62cf-001e-4b9c-bccc-f54e763dc113.pdf>

In de AMvB bepleiten wij ruimte voor voorstellen van kandidaat-telers voor differentiatie in soorten wiet en hasj. In de selectieprocedure voor de telers moeten niet alleen individuele bedrijfsplannen van telers worden beoordeeld op geschiktheid qua variatie. Een aanvullende toets op het totaalpakket is nodig. Hierdoor kan er beter gestuurd worden op optimale variatie in het aanbod van de totale groep van geselecteerde telers.

Verplichte deelname coffeeshops

Deelname van coffeeshops wordt in de AMvB verplicht. In onze consultatiereactie op de AMvB hebben we al gepleit dit onderdeel te heroverwegen. Veel lokale bestuurders hebben gedurende dit wetgevingstraject voor het experiment gesprekken gehad met de lokale coffeeshophouders in hun gemeenten. Inzet van die gesprekken was het vertrouwen en het draagvlak voor deelname aan het experiment te peilen onder de bonafide coffeeshophouders. Het is voor gemeenten die veel coffeeshops hebben een grote opgave om deelname af te dwingen. Het heeft daarnaast geen zin om in zee te gaan met onwillige coffeeshophouders. Dat is voorsorteren op averechtse resultaten vanwege een gebrek aan motivatie. Bovendien kan verplichte deelname leiden tot juridische procedures en kan een overweging voor gemeenten zijn af te zien van deelname aan het experiment. Wij hebben bij het begin van het experiment een groter instrumentarium nodig (bijv. in de AMvB), ook al omdat het niet duidelijk is of toepassing bestuursdwang afdoende zal zijn. Het kabinet moet zich ook afvragen of er overgangsrecht van toepassing is als gemeenten coffeeshops gedwongen sluiten. Lokaal bestuur loopt onnodige financiële en juridische risico's.

Ruime interpretatie verkooppunten

De term coffeeshop wordt in alle communicatie gebruikt. We hebben eerder gepleit voor een ruime interpretatie en introductie van het begrip verkooppunt van softdrugs. Vooral Rotterdam en Amsterdam hebben die ruimte gezocht om als voorwaarde om deel te nemen aan het experiment.

De commissie Knottnerus schreef in haar advies dat in beginsel alle verkooppunten (en niet sec coffeeshops)

mee moeten doen. Het is gewenst als hier in de toelichting van de AMvB alsnog de boogde ruimte voor wordt geboden.

Budget/financiën

Het is onduidelijk met welke uitvoeringskosten gemeenten exact rekening moeten houden bij deelname aan het experiment. Dit is wel een belangrijke randvoorwaarde voor gemeenten om te bepalen of ze wel of niet meedoen aan het experiment.

Tevens is toezicht en handhaving nog niet duidelijk uitgewerkt. Wij hebben vernomen dat er een handhavingsarrangement komt met taakverdeling. Toezicht op coffeeshops zal zeker gedeeltelijk bij gemeenten komen te liggen. Hogere kosten voor toezicht en handhaving voor gemeenten moeten van rijkswege vergoed worden.

Proces van deelnemende gemeenten

In artikel 2 van de AMvB zullen deelnemende gemeenten omschreven worden die mee mogen doen aan het experiment. Met de beide bewindspersonen hebben wij gesproken over het selectieproces. Uiteindelijk hebben we hier een goede modus in gevonden, waarbij wij nadrukkelijk input hebben kunnen geven op een zorgvuldig en transparant aanmeldingsproces (inclusief noodzakelijke communicatie) voor gemeenten. De keuze voor een voorlopige aanmeldprocedure met de mogelijkheid voor gemeenten om zich eventueel terug te trekken als er te weinig draagvlak is op grond van de vastgestelde AMvB, heeft onze steun. Het is voor ons nog wel onduidelijk wat er gebeurt als deelnemende gemeenten zich terugtrekken tijdens het experiment.

